Poštarina plaćena u gotovom.

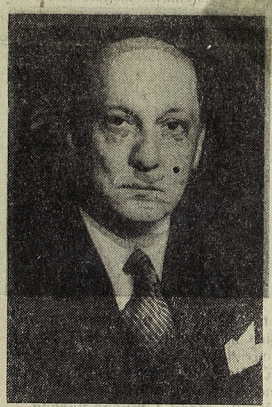
GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

NOVA TRIBUNA

GODINA VII | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34.159 | Petak 24 februara 1939 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | BROJ 572

Deklaracija

kraljevske vlade data u prošli četvrtak pred oba doma Narodnog pretstavništva obilježila je vidno smjernice nove vlade g. dra Drag Cvetkovića. Ni jedna vlada nije imala pred sobom samo jedan zadatak, nego čitav kompleks dužnosti i zadataka koji obuhvataju sva područja državne uprave. I o svima treba da se kaže najvažnije. Dok je g. Cvetković sa drugovima podnoseći ostavku na položaj u prijašnjoj vladi dra Stojadinovića istakao samo momenat u kojem se razilazio sa bivšim pretsjednikom vlade, u svojoj deklaraciji ističe i momente u kojima nastavlja raniju liniju naše drž. politike. U današnjoj međunarodnoj situaciji, koja je sva u znaku neprestanih potresa i trzavica i koja kroz noć mijenja geografsku kartu Evrope i svijeta, u kojoj svaki napor za očuvanje svjetskog mira mnogo znači, ne može biti beznačajno kakav će stav uzeti naša nova vlada u pitanju orijentacije prema presudnim događajima sutrašnjice. Jer naša je država stavila sebi u zadatak da radi na čuvanju mira na Balkanu i u centralnoj Evropi. A to za svjetski mir znači mnogo. A isto tako znači mnogo za naše unutrašnje prilike, koje ne mogu da budu drugo nego odraz vanjske situacije.

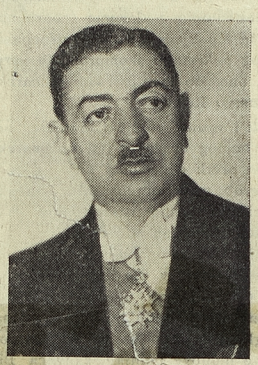

G. Dr. A. CINCAR - MARKOVIC
ministar vanjskih posala

Kraljevini Jugoslaviji — kaže se u deklaraciji — uspjelo je za posljednje četiri i po godine Kraljevskog Namjesništva blagodareći svojoj istrajnoj i konstruktivnoj politici, da sa velikim silama kao i sa svima susjednim državama uspostavi bliže i prijateljske odnose. Pozitivni rezultati koji su zabilježeni posljednjih godina dokazuju da su putevi koje je spoljna politika sebi odredila u cilju međunarodnih sporazumjevanja bili tačni. — Ova konstatacija tumači i opravdava stav koji će Kr. vlada uzeti u pitanjima vanjske politike. Zato se i kaže u deklaraciji: U spoljnopolitičkom pogledu Kr. vlada nastaviće dosadašnju aktivnost sa istim naporima i u istom pravcu, u cilju održanja mira i spoljnopolitičkog snaženja naše zemlje.

Ako se ima u vidu da je deklaracija samo jedna izjava od riječi, poslije koje dolaze ili ne dolaze djela, onda bi trebalo da očekujemo ili ne očekujemo od Kr. vlade da će ovo svoje obećanje ispuniti. Ali u ovom slučaju možemo reći da su djela prethodila riječima, jer ličnost kojoj je povjeren težak i delikatan zadatak vođenja naše vanjske politike sama sobom garantuje izvršenje ovog obećanja. Zato je strana štampa i diplomacija već u prvom momentu pozdravila sa neprikrivenim i iskrenim simpatijama ličnost našeg novog ministra inostranih poslova g. dra Aleksandra Cincar-Markovića, čija je pojava shvaćena kao najjača garancija da će naša vanjska politika biti nastavljena u onom istom pravcu koji je posljednjih godina izazvao poštovanje prema našoj državi kakvog prije nije imala.

Ima nešto iznad svega

G. Dr DRAGIŠA CVETKOVIĆ
ministar pretsjednik i min. unutr. posl.

Deklaraciju vlade g. D. Cvetkovića dočekala je jugoslavenska javnost otvorenim i iskrenim odobravanjem, jer je sadržaj njen otvoren, iskren i prožet bratskom ljubavlju. Konciznost stila njena združena sa jasnoćom sadržaja, koji se ne gubi u verbalizmu, već ističe što namjerava proreći, daje deklaraciji svu ozbiljnost i dostojanstvo: jednog svečanog obećanja, dostojnog istoričke izjave, odgovorne vlade Državi, Kruni i naciji.

I domaća i strana štampa o deklaraciji izjavila se je — nopće — veoma laskavo. Mi ne možemo da ne prigovorimo onom dijelu naše štampe koja nalazi da deklaracija, na mnogo mjesta, nije potpuna i da joj nedostaje potrebite jasnoće! Nije zgodan čas za polemiku, ali smijemo istaći ovo: svaka vlada kad daje ovakove delikatne i ozbiljne izjave nije u mogućnosti da upotpunjuje svoje odmjerene i sudbonosno riječi bilo čime što bi željeli uvodnici i katkad subjektivni kritičari i blagonaklone opozicije. U ovim danima kad je prijeka nužda za opće dobro da budemo što lojalniji, upravo opoziciona štampa morala bi prednjačiti u dobronamjernom prešućivanju prošlih nevolja, pa uložiti svoju blagohotnost u pomaganje vladi da što prije i što efikasnije provede ono što hoće da provede, budući da i sama deklaracija osuđuje nevolje dosta nevoljne prošlosti naše.

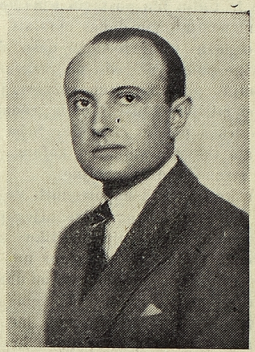
Nama se čini da je morala domaća štampa podvući i one vrlo važne misli u deklaraciji koje glase: »Kraljevska vlada želi da u atmosferi uzajamnog bratskog razumevanja i trpeljivosti pristupimo rešenju ovog istoriskog zadatka. Ali baš zbog njegove zamašitosti i delikatnosti treba da smo svi svesni da autoritet države, javni i socijalni poredak, imovna bezbednost i red u administraciji imaju biti u potpunosti sačuvani«.

Nema Jugoslavena koji ne želi da hrvatsko pitanje bude na sreću i zadovoljstvo svih Hrvata riješeno, ali ujedno i na dobrobit i zadovoljstvo cijele Jugoslavije! Navedeni citat iz deklaracije jasno govori: da vlada bez uzajamnog i bratskog razumjevanja Hrvata, Srba i Slovenaca neće moći da ispuni svoj istorički zadatak, za koji, zbog njegove delikatnosti i zamašitosti, moramo svi — bez izuzetka — da štitimo autoritet države, Jugoslavije, njen javni i socijalni poredak, imovnu bezbjednost i red u administraciji! To nam mora biti iznad svega!

Ni za jedan trenutak ne smijemo da zaboravimo, pa ni sada u eri rješavanja hrvatskog pitanja, na temelje na kojima mora da stoji naša država: Dinastija Karađorđevića, nedjeljivost Jugoslavije i nedjeljivost naše jedne, triju istoričkih imena, nacije jugoslavenske. To ostaje iznad svega za sve Jugoslavene.

M. P.

ENGLESKI LIST o Nj. Vis. KNEZU PAVLU

NJ. VIS. KNEZ-NAMJESNIK

Ugledni engl. list »Dejli tetegraf« od 17-II o. g. donosi dug članak o novoj situaciji u Jugoslaviji, pa između ostalog ističe i ovu važnu činjenicu o našoj državi riječima: »Karađorđevići se odlikuju jasnoćom pogleda, sarjesnošću i odlučnošću u najboljem smislu ovih riječi. Ličnost Princa Regenta Pavla može da osigura kontinuitet spoljne politike i njegov položaj može taj kontinuitet da učini političkim jakim. Princ Regent nikada nije izgubio kontakt sa Hrvatima i njegovi konstruktivni smjerovi su javni.«

I drugi engleski listovi sa zadovoljstvom podvlače da u Jugoslaviji postoji jedan faktor koji jamči kontinuitet i uređen razvitak političkog života Jugoslavije.

Prigodom rješavanja HRVATSKOG PITANJA

Hrvatsko pitanje je u posljednje vrijeme glavnom temom političkih razgovora i novinskog pisanja. O njemu danas svi govore; i oni, koji su ga ranije negirali, i oni, koji su i ranije mogli da pristupe njegovom rješavanju, pa čak i oni, koji bi ga — kad ono ne bi postojalo — bili stvorili.

Razumije se samo po sebi, da se je počelo da traži i krivca za njegovo postojanje, pa se krivca odmah pronašlo i uglavilo, taj krivac je — po shvaćanju nekih — onaj jugoslovenski elemenat u pređanskim krajevima, koji — bez razlike na vjeru — bio uvijek za državu, ne pitajući, kako je uređena ta država, jer mu je glavno bilo, da se ta država prostire od Triglava do Vardara i da se zove Jugoslavijom. Priznajemo, da je pređanski jugoslovenski elemenat donekle kriv, ali ne za postojanje hrvatskog pitanja nego zato, što je naivno vjerovao svemu, što je dolazilo iz Beograda, i što nije podvrgavao kritici postupke i službenog i neslužbenog Beograda već je naprotiv sve, što je od tamo dolazilo, uzimao pod gotov groš, čak često povlađivao i takvim postupcima, koji su bili na štetu cjeline ili pojedinoga našeg kraja.

Međutim su skoro sve naše poslijeratne vlade doprinijele ako ne postojanju hrvatskog pitanja, a ono svakako stvaranju hrvatskog nezadovoljstva, pa će teško današnja vlada uza sve svoje iskrene namjere i dobru volju moći sve to da reparira i da u kratkom roku ukloni nesporazume i nezadovoljstvo. Razumije se samo po sebi, da je neaktivnost sa strane hrvatskih političara i njihova nebriga za realne potrebe hrvatskoga sela i grada u mnogome doprinijela da se to nezadovoljstvo potencira, a za do sada provođenu pasivnu politiku nemaju opravdanja, jer su sa malo dobre volje mogli voditi i davati smjer jugoslovenskoj politici.

Ovo pitanje u ostalom možemo okrstiti ili hrvatskim nezadovoljstvom ili hrvatskim pitanjem. Ako ga smatramo hrvatskim nezadovoljstvom, onda treba učiniti sve da se

uklone razlozi i povod tom nezadovoljstvu, ali kod toga treba aktivno da učestvuje i pretstavnici Hrvata, kojima je prva dužnost, da ukažu na sve, što treba izmjenjati ili ukloniti, jer se pasivnim promatranjem i čekanjem da drugi to učini ne može mnogo postići.

Ako pak to pitanje nazivljemo hrvatskim pitanjem i pridajemo mu državopravni karakter, onda je potrebno ne samo da mu uočimo zamašaj nego i da mu odredimo geografske granice djelovanja i to složno i sporazumno, da se ne bi postupilo po receptu nekih prominentnih »eksperata za hrvatsko pitanje« koji smatraju da granicu između Srba i Hrvata treba povući na temelju međunarodnih ugovora ili već davno zaboravljenih međaša koje je tuđin bio postavio i na koje se mi ne smijemo danas osvrtati.

Ko pozna etničku kartu naše domovine podati će radu na razgraničavanju prvorazrednu važnost, jer je po mišljenju pisca ovih redaka vrlo teško povući između Srba i Hrvata takvu granicu, s kojom bi obe strane bile zadovoljne.

Na kraju treba napomenuti, da je kod rješavanja ovog najvažnijeg pitanja naše unutrašnje politike potrebna i volja i samoprijegor na obim stranama, jer obzirom na današnju situaciju u svijetu nemamo mnogo vremena da čekamo, jer je čekanje i onemogućilo, da se hrvatsko pitanje do danas riješi.

Zagreb KIG.

Njemačka tradicija

Značajno je obilježje najnovije njemačke povijesti, da je ona revolucijom opet stvorila tradiciju. Činjenica »Velika Njemačka« još je toliko nova, da bi nacijonalna svijest pod normalnim okolnostima jedva mogla stupati uporedo sa samim razvojem. Adolf Hitler je svakako od onog časa u Potsdamu 1933. godine, kad mu je sijedi maršal Hinderburg povjerio upravu Reicha pa sve do oslobodilačkog pohoda u Austuiju i u sudetskonjemačke krajeve kročio svojim putem naprijed poput svakog pravog muža, koji do u tančine pozna svoju buduću odgovornost pred narodom i povjesnicom. Danas u Njemačkoj nema više nikakvog partikularizma, nema Sjevera ni Juga, a granica s Italijom u Alpama postala je već nesto, što se razumije samo po sebi jednako kao i zapadna granica i kao sva ona mnogostrano ispoljena susjedstva na istoku i na jugoistoku.

Govoru Vođe i kancelara Hitlera prilikom spuštanja u more novog njemačkog bojnog broda od 35.000 tona „Bismarck" u Hamburgu pridaje se u Njemačkoj veoma velika važnost i to ne samo zato, što je taj govor znači povjesno cijenjenje samo kovača Njemečkog Reicha, nego u prvom redu i radi živog kontinuiteta, koji proizlazi iz Hitlerovog prikaza toka događaja kroz više nego dva ljudska vijeka. Vođa nacionalsocijalizma i tvorac Velikog Njemačkog Reicha dao je svima jasno razumjeti, da bez svake ograde priznaje Bismarckovo nasljeđe i da ga preuzima u cjelosti. Gotovo gorkim riječima opisao je on borbenu osamljenost Željeznog Kancelara i osudio sav onaj sitničavi nerazum, s kojim se Bismarck morao boriti cijelog svog života. U mijeni od pruskog državnika do osnivača Njemačkog Reicha spoznao je Hitler jedinstvenu ulogu Bismarckovu. Njemačka Adolfa Hitlera svakako je daleko od konzervativnih Bismarckovih načela, ali se ona zato ipak borila s istim partikularnim, konfesionalnim i klasnom - borbenim silama i pobjedom nacionalsocijolističkog pokreta beskompromisno provela ono, što je htio i sam Bismarck: Jedinstvo Reicha.

Ali i vanjskopolitički krštenje novog bojnog broda na ime »Bismarck« kao i prethodeće polaganje vijenca na grob u Friedrchsruh-u svakako znači nedvoumno ispovjedanje jake odlučnosti taman kao i nedavno krštenje francuskog bojnog broda na ime »Richelieu«. No dok ime »Richelieu« znači samo lijepu uspomenu, budući da u Srednjoj Evropi danas očigledno nikako ne postoje pretpostavke njegove politike, zahvaća Bismarckova politika tome nasuprot neposredno u današnjicu koli u zadaći Njemačke, da »našu miroljubivu prevagu« uloži za stvaranje i održanje trajnog i pravednog poretka, kao i u bezuvjetnoj volji za obranom, koja proističe iz najvišeg osjećanja dužnosti, toli u nastojanju i volji za otvaranjem vratiju u svijet putem kolonijalnog posjeda. A da je Adolf Hitler u svom spomenslovu izričito spomenuo također i sam početak njemačke kolonijalne politike pod Bismarckom, svakako se mora shvatiti daljnom opomenom, da nitko ne bi možda na laku ruku prečuo sve one opravdane razloge, koje je on naveo u svom govoru pred Reichstagom 30. siječnja t.g. o pravednoj podjeli blaga i sirovina ovog svijeta. Bismarck se poslije osnutka Reicha zalagao za dugotrajni mir; Hitler je tek nedavno na javan način izpovjedio svoju vjeru u takav mir. Oba se državnik slažu međutim u osvjedočenju, da je samo jaka nacija kadra takav mir zaista i očuvati.

Dr. Pavlić

Obligacije i Obračune zemlioradničkih dugova za robu i novac
dobivaju se u »Tipografiji« Šibenik

Ante Bedrica - Šibenik
prodaja cipela

TRGOVINA POKUĆSTVA
Stj. Karković i Sin
- Šibenik

Slastičarna
„SPORT" ŠIBENIK
Gradska vrata

15 februara obavljena je na našem Dvoru na svečan način predaja akreditiva g. Viktora Kadere, prvog rumunjskog ambasadora. — Naše poslanstvo u Bukureštu i rumunjsko poslanstvo u Beogradu uzdignuto je na rang ambasade, čime je dat vidan znak trajnog prijateljstva između nas i Kr. Rumunjske.

Prigodom sastanka Balkanskog sporazuma u Bukureštu Nj. V. Kralj Karol odlikovao je lentom rumunjske Zvijezde ministra vanjskih poslova g. A. Cincar-Markovića i jug. ambasadora g. J. Dučića (u sredini)

U petak 17 o. mj. priređene su zadušnice za Nj. Svetost Papu Piju XI u beogradskoj katoličkog crkvi Krista Kralja Zadušnicama je prisustvovao Nj. V. Knez-Namjesnik Pavle, Kraljevska vlada i mnogo naroda.

Dubrovnik za vreme Dživa Gundulića

Jedan od najstarijih i najuglednijih književnih naših časopisa »Srpski književni glasnik", od 16-II ov. god., donosi stručnu, na temeljima dokumenata, napisanu raspravu pod gornjim naslovom. Auktor je rasprave g. Jorjo Tadić, poznati istraživač dubrovačkih arhiva.

Ovaj trud g. Tadića **nešto je najpozitivnije i najdokumentovanije** od svega što je bilo naštampano po našim revijama prigodom 300 godišnjice slavnog jugoslavenskog pjesnika, jer piscu nije bila svrha da se gubi u magli dokazivanja: je li Gundulić bio Hrvat ili Srbin, ili — je li, u ono vrijeme, bio Dubrovnik srpski ili hrvatski, već je na temelju **izvještaja dubrovačkih poklisara kod Porte** i na izvoru ondašnjih isprava iznio materijal istoričke vrijednosti i objektivne sigurnosti.

Budući da je pisac, proučivši ondašnje političko, ekonomsko, socijalno i kulturno stanje male republike dubrovačke, a osobito uočivši pogibao koja je prijetila republici, iznio da je Gundulić svoja glavna djela **Osmana, Dubravku i Suze sina razmetnoga** napisao iz ljubavi za spas **svoje mile repuplike i njene slobode,** pjesnikova ličnost otskače još više, jer su njegova pjesnička djela odraz ondašnjeg stanja u Dubrovniku, i ujedno svjedočanstvo pjesnikove strepnje za opstanak i slobodu milog mu Dubrovnika.

Kad tako shvatimo pojavu velikog pjesnika, onda zbilja on postaje i najveći čovjek svojeg vremena, jer se je sve ondasnje odrazilo u njegovim neprolaznim pjesmotvorima. On je savremeni, veliki i nenatkriljivi genije — ondašnjice!

Gundulić, Dubrovčanin koji **drži da su sve zemlje od Dubrovnika do Crnoga Mora njegove — slovinske,** tumač je i reprezentant filozofsko-religiozni, nacionalao-slovenski dubrovački, predviđajući spas Dubrovnika i svih Jugoslovena u — **Jugoslavenstvu!**

BIBLIOFIL.

Butenko govori...

Svi se lijepo sjećamo da je prošle godine Fjodor Butenko politički pretstavnik Sovjetskog poslanstva u Bukureštu, prekinuo svaku vezu sa Sovjetskom Unijom.

Butenko je progovorio . . . i neprijatno iznenadio članove i prijatelje javnih i tajnih internacionalnih društava i stranaka.

Butenko je rekao svoju riječ . . . i mnoge sovjetoljupce je pretvorio u čvrste pobornike nacionalnih država i nacionalističkog uređenja današnjeg čovječanstva.

Knjiga Butenko govori..., koja na našem jeziku staje svega 6.— dinara (bez poštarine), učiniće veliku prosvjetnu i nacionalnu uslugu mnogim našim čitaocima, pa je stoga najtoplije preporučujemo. Ona se dobija od Uredništva i administracije »Naš Istok«, Caribrod.

Izdavačkim knjižarama i književnim društvima

Koju god knjigu primimo na prikaz, bilo iz područja znanosti ili umjetnosti, donijeće naš list prikaz i ocjenu od poznatih naših kritičara i ljudi koji su poznati našoj javnosti dosadašnjim svojim književnim radovima. Da se naše knjige malo rasprodaju uzrok je upravo što dotične naklade ne šalju knjige novinama na prikaz i ocjenu, pa javnost koja čita, odluči se da kupi knjigu kad pročita od stručnjaka sud o njenoj vrijednosti. Koju smo knjigu dosada primili, mi smo uvijek našli ko će da je ocijeni, a to ćemo još više odsada da činimo.

Tako isto i mnoge književne naše revije zaslužuju da se mnoge njihove rasprave ili beletristički sastavci preporuče javnosti po koje nam budu poslane, na njih ćemo se osvrnuti.

Španjolski problem na konferenciji u Bukureštu

U ponedjeljak dne 20 o. mj. započela je u Bukureštu konferencija Stalnog savjeta država Balkanskog sporazuma.

Kao i do sada tu se raspravljalo o svim problemima koji interesuju pojedine članice napose, kao i sve skupa.

Od prošlog sastanka do danas odigralo se u svijetu dosta važnih događaja i stvorilo se mnoga pitanja od kojih su neka nakon poprimanja normalnog izgleda skinuta s dnevnog reda.

Međutim kako je danas u žarištu evropske političke pažnje španjolski problem došao u svoju definitivnu fazu, to se državama Balkanskog sporazuma nameće nužda da i one konačno povuku shodne konsekvencije. Na posljednjem sastanku u Ankari odlučeno je bilo da države Balk. sporazuma uspostave odnose sa nacionalističkom Španijom radi zaštite privrednih interesa svojih zemalja i svojih podanika. To nije bilo priznanje „de jure", jer tada nisu bili uspostavljeni diplomatski odnosi niti su u Francovu Španiju upućenl redovni dipl. pretstavnici, već samo generalni agenti

Međutim nakon zauzeća Katalonije i svih kasnijih događaja, koji očito ukazuju na ishod španjolskog građanskog rata, jasno je da će nakon čitavog niza država i Balkauski sporazum priznati vladu generala Franka i poslati svoje redorne pretstavnike u Burgos. U toku ove sedmice to će učiniti Francuska i Velika Britanija, a doskora i svi ostali jer nema izgleda da bi se rat mogao uspješno po republikance nastaviti, kad je već zavladao razdor među samim republikanskim vlastodršcima, kako to slučaj pretsjednika Azane najbolje dokazuje.

Balkanski sporazum imat će u Bukureštu u vidu sve momente koji su uticale na držanje većine evropskih država prema generalu Franku. Pored toga za nas dolaze u obzir važni ekonomski razlozi, privredna razmjena dobara sa Španijom i ostale okolnosti, pa će tako Jugoslavija i još jednom manifestirati svoj vanjskopolitički realizam, od kojega je u posljednje vrijeme imaia velikih koristi i stekla sasluženo priznanje. b

Zadušnice Papi Piju XI

u Šibeniku održana je u subotu 11 ov. mj. u crkvi sv. Jakova. Prigodno slovo i zadušnicu uz asistenciju velikog broja svećenstva održao je biskup dr Mileta. Zadušnici su prisustvovali uz prestavnike vojnih i civilnih vlasti, šefovi svih nadleštava, prestavnici društava i korporacija, brojni oficiri, činovnici i ostalo građanstvo.

Prekinuće opskrbe vodom

Radi opravke na vodovodnoj mreži, šibensko gradsko poglavarstvo izdalo je oglas u kojem se obavještava građanstvo da će danas u petak voda biti puštena za Grad i Goricu samo do 8.30 a za Varoš i Crnicu do 10 s.

U subotu biće redovito vode.

Svršetak karnevala

Napokon je završio i ovaj Karneval. U srijedu očistile su sve plesne dvorane i sada čekaju slijedeću zimu. Stare šibenske ulice, koje su zadnjih nekoliko dana sličile na pravu Nicu napokon su se oslobodile onih tako životopisnih šibenskih maska. Mnoge sokolske i skautske košulje prestale su biti sastavni dio uniforme raznih cowboja i Spanjolaca i time izvršile svoju veliku karnevalsku dužnost. Sad kad je prestala sezona plesova, zabava i reduta prestale su i muke raznih priređivača, funkcionera i blagajnika. Da ne nabrajamo sve one kojima je Karneval donio muke i patnje spomenućemo samo profesore šibenskih srednjih škola, kojima se ovih dana nekako nije dalo ići na njihove uobičajene šetnje i izlagati svoje skupocjene šešire napadima Indijanaca, Španjolaca, cowboja i ostalih krvoločnih maska.

Iz građanstva

nam se tuže da moraju dugo i dugo čekati dok se promjene pokvarene ulične svjetiljke. Osim toga ne samo na periferiji nego i u centrumu grada ima mnogo mjesta koji svojom nečistoćom daju više utisak jednog zapuštenog sela nego grada sa cka 20000 stanovnika.

U IMUNITETNI ODBOR Narodne skupštine izabran je i g. dr Slavko Grubišić.

G. MURAT ŠEF PORESKE UPRAVE po nalogu fin. direkcije iz Splita ostaje i dalje na svom položaju u Šibeniku.

ZADNJE ZABAVE I PLESOVI ovogodišnjih Poklada Krke, Osvita, Sokolske glazbe, Gradske glazbe, Zadnji pokladni Sokolski i Dječja reduta uspjeli su i u materijalnom i moralnom pogledu vrlo dobro.

Vijesti iz Splita

Sa željom da naše čitaoce što više zadovoljimo, osim redovite športske rubrike, počevši od 1 marta o. g. naš će listi donositi redovito rubriku »vijesti iz Splita« koje će nam slati naš posebni dopisnik.

Kako je to skopčano sa teškim izdacima još jedanput preporučamo čitaocima, koji redovito primaju list, da podmire svoju dužnu pretplatu. Broj čekov. računa je 34.159, a uplatnice mogu se dobiti na svima poštama za din. 0.25

Iz Sokola:

Sokolska Župa Šibenik-Zadar održala je prosvjetni tečaj u Šibeniku od 11 do 14 februara. Učestvovalo je 19 tečajaca-ki (16 braće i 3 sestre) iz društava i četa sa područja ove Župe.

Na tečaju predavalo se o sledećim predmetima: Sokolska ideologija, Sokolstvo i žena, Putevi i ciljevi Sokolstva, Organizacija Sokolstva, Šumarstvo u borbi za narodno Oslobođenje, Jugosl. ideologija, Sokolska Petrova Petogodišnjica, Istorija Sokolstva, Duševna higijena, Lutkarsko pozorište (teorija i praksa), Vaspitanje naraštaja, Trezvenost, Istorija Jugoslovena, Sokolski rad na selu, Sokolska štampa i nagovori pred vrstom, Organizacija prosvetnog rada, Socijalna medicina.

Na koncu tečaja prikazan je film »Jubilarni slet Sokolstva u Zagrebu 1934 g. i Izložba aviona u Beogradu, te nekoliko lutkarskih komada.

Oglas licitacije

»Kod banovinske bolnice u Šibeniku održaće se dana 23 marta 1939 u 11 sati prije podne prva ofertalna licitacija za opskrbu bolnice živežnih namirnica za vrijeme od 1 aprila do 30 septembra 1939. Za potanje informacije mogu sa zanimanici da se obrate ekonomatu bolnice za vrijeme uredovnih satova.«

Upravnik: Dr. Makiedo

Prof. MIRKO LEŽAIĆ

8

(Lične uspomene)

O ZASLUŽNIM POKOJNICIMA NAŠEG KRAJA

„Duga litija naroda, koja se pružala u duljini od dva kilometra, uputi se sa Mostina; iza lijesa bila su dva načelnika Skradinski (Filip Sinobad) i Kistanjski (Simo Lalić), sa trideset kočija odabrana svijeta iz Benkovca, Skradina, Šibenika, Krupe, a nekoliko stotina ženskog svijeta naricalo je vrline pokojnika po starom srpskom običaju. Kod prvih đevrsačkih kuća, šest težaka Bjelanovića uzeše odar na svoja široka pleća, da ga nose do crkve; osamnaest sveštenika u crnim odežđama uporedaše se pred nosiocima; narod uze vijence te ih u rukama ponese, a dva načelnika prihvatiše vrpce na vijencu udovice, te tako stigoše do crkve sv. Ilije u Đevrskama. U malenoj crkvi otpoče parastos; pop Sava Bijelić izreče besjedu, koja je išla narodu u srce, a dva čestita učitelja Đevrsački i Varivodski sa svojim malim đacima opkoliše raku, gdje se imalo spustiti tijelo Save Bjelanovića na vječni odmorak.

»Kad iznesoše lijes iz crkve, prije nego što će ga spustiti u grob, načelnik Sinobad izreče oproštajnu besjedu vođi srpskom i prijatelju svome. Nekoliko puta morao je prekinuti govor, jer su suze gušile njega i onaj silni narod. Iza svršenog govora, uz tiho pjevanje »vječnaja pamjat«, što ga ispjevaše svojim slatkim glasom djeca školska, otvoriše raku, te spustiše mrtvo tijelo Save Bjelanovića kraj groba njegove majke, u sjeni hladovitih hrasta, u starom groblju sv. Ilije, na uzvišenom mjestu, odakle se širi divan pogled na krševitu visoravanj, na kojoj srpski narod boravi svoje teške dane. Sunce je grijalo kako je Bogu milo, ali ono ne raskravi naša ledena srca, skamenjena od puste tuge.« Sahrana se završila po narodnom običaju sa đaćom (sedminom) za ogroman broj naroda.

Između tolikih narodnih prvaka iz sviju srpskih zemalja, Savu Bjelanovića u telegramskoj sažalnici oplakaše: **knez Petar Karađorđević**, *docnije naš* **Veliki Kralj Oslobodilac**, *mitropolit* **Mihajilo**, **d-r Jovan Ristić**, **d-r Mihajilo Polit - Desančić i drugi.**

»Savin rad u narodu, — kazao je tačno g. Marko Car — to je u svojoj cjelini bila jedna politička pjesma čije stihove on je svojom krvlju pisao i koja ga je na kraju stala života. Ali je ta pjesma, osvajala srca i krčila put narodnoj budućnosti.«

Da je Sava Bjelanović mogao ispjevati svoju labudovu pjesmu, koja toliko osvaja naša srca, zasluge je u tome imala i njegova umna supruga gospođa **Danica**. *Ta otmjena Srpkinja bila je od roda Baljkova. Pokojni* **d-r Dušan i Jovo** *bili su joj braća, a gospođice* **Ana i Marija**, *koje i danas žive u Zadru, rođene sestre. G-đa Danica rodila se u Zadru, 20 januara 1856 godine. Roditelji su svoje kćerke „Danicu, Anicu i Maricu — veli g. prof. Stevan Javor proto i paroh viški u pismu od 10 — VIII — 1938 god. — vaspitali u Zadru kako se najbolje moglo. Visoka obrazovanost starije kćeri Danice, a i njena ljepota nijesu ostale nezapažene kod velikog Srbina i nacionalnog borca Save Bjelanovića, i ona mu je postala žena i ostala do njegove smrti vjerna ljuba i pravi drug.« Sava Bjelanović je stupio u brak sa Danicom Baljkovom, 28 novembra 1891 g. Kako nisu imali od srca poroda, to je gospođa Danica mogla da radi na općim narodnim poslovima. Svome suprugu ona je postala revnom saradnicom.*

Kroz dugi niz godina Sava Bjelanović je imao da brani sebe i svoju stranku od optužbe **srpskog iredentizma**. *Ta optužba je visjela kao Damoklov mač nad glavama Savinih saradnika i pristalica. Položaj Save Bjelanovića, kao austrijskog građanina, bio je vrlo težak. On je nekoliko puta kao srpski novinar morao da sjedi na optuženičkoj klupi. »Od kada sam postao urednik i zastupnik — kazao je jednom u Dalmatinskom saboru — mene žandari uvijek prate . . . Ja sam se na tu pratnju već navikao.« Takav život vječnog napora i strepnje proživljavala je kroz sve njegove burne peripetije gospođa Danica zajedno sa suprugom, hrabro i bez roptanja, podjednako u zlu i dobru.« Pratila je sav njegov rad i bila mu donekle i saradnica — veli g-đica Ana Baljak u svom pismu, 6 - VII - 1938 godine — S njime je god. 1896 proputovala od Zadra do Beograda. Zajedno su obišli Zagreb, Novi Sad, sve naše manastire u Fruškoj Gori i Beograd.*

(nastaviće se)

Javna zahvala

Prilikom smrti i pogreba naše dobre majke

MILICE UD. TRIŠIĆ, rođ. SEKULIĆ

od naših prijatelja i poznanika bila nam je ukazana pomoć i uteha u tolikoj meri i broju, da nismo u mogućnosti da se svakome posebno i lično zahvalimo pa osećamo potrebu i dužnost da to učinimo ovim putem.

U prvom redu molimo primarijusa g. d-ra Jozu Lalića da primi našu iskrenu blagodarnost na trudu što ga je uložio oko lečenja naše bolesne majke, a naročito na njegovom lepom i znalačkom ophođenju kojim je uspevao da do samog izdaha kod naše drage pokojnice, uza sve nepodnosive muke i patnje njene, održava kod nje vedrinu duha i njenu vazdašnju sklonost na diskretne šale i dosetke kojima je ublažavala svoje fizičke patnje i naše duševne bolove.

Posebnu i dovoljno neiskazanu blagodarnost dugujemo vladici dalmatinskom Nj. Pr. Gospodinu d-ru Irineju koji je svojom posetom učinio našoj bolesnoj starici toliku pažnju i zadovoljstvo, da je njena već zanemela usta poslednji put otvorio i izazvao ih na dugu i spontanu ispovest o slatkim sećanjima majke i čemernim uspomenama nekad mlade sveštenićke udovice sa devetoro sitne, nezbrinute dečice, — i što je njenim posmrtnim ostancima ukazao veliku čast svojim učešćem u opelu i svojom lepom, dirljivom i hrišćanskog osećanja punom oproštajnom besedom.

Sveštenićkoj braći i prijateljima: protojerejima K. Krstanoviću i Pavlu Želiću te jeromonasima o. Sevastijanu Joviću i o. Nikanoru Kaliku naša iskrena i topla hvala što su iz počasti našu majku do groba ispratili i lepo je opojali.

Pomoć i pažnja koju su nam sa toliko iskrene ljubavi i požrtvovanja ukazale porodice, posebno poštovane gospođe sud. savjetnika A. Slavića, direktora A. Vukića, prote P. Zelića, M. Pecelja, Nikole Beadera i M. ud. Rončević obavezuju nas na večno prijateljsko sećanje i blagodarnost koju nam je teško rečima izraziti.

Komandantu Šibenika, brig. generalu g. M. Damjanoviću naša velika hvala što je i pored momentalne zauzetosti hitnim zvaničnim poslom našao mogućnosti da nam ukaže utehu i da se pridruži pogrebnoj povorci naše mile majke; a to isto dugujemo i mnogobrojnim gospođama, posebno članicama Ženske zadruge i Pododbora »Kneginje Ljubice« koje su svojim učešćem uveličali ovu našu tužnu svečanost.

Svoj ostaloj gospodi, prijateljima i poznanicima koji su na bilo koji način učestvovali u našoj tuzi neka je naša iskrena hvala i od Boga plata.

U Šibeniku, 14 februara 1939 g.

Ožalošćeni sinovi i kćeri:
Milan — sveštenik, Todor — trgovac, Nikola — sveštenik, Jovan — žand. pukovnik; Dragica Vj. Carevića — v. pošt. kontrolora, Olga prote Postrana i Petrica svešt. Miodragovića, — za sebe i ostalu mnogobrojnu svojtu i rodbinu.

BIFE „ALPA" Šibenik
MLJEČNA RESTAURACIJA
Alpa čajni maslac
Alpa - Joughurt - specialitet

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

ŽIGON I DRUG
prodaja koža i svake vrsti cipela
ŠIBENIK (DALMACIJA)

NEKOLIKO ISTRIŽAKA

(Nastavak)

II

»Dalmacija ima zbilja lijepih „pučica«. Svijesne su svojih čara. Znaju se po modi odijevati, a njihove brižne mamice nauče ih zarana one druge — vještine. Osobito tvoje zadarske »sartorelle«! Jedna mi se zasjekla u glavu. Crnka, velikih očiju, finih obrva i dugačkih trepavica, grčkog nosa, malih, nabreklih usnica, lica blijedo-tamna. Stasom nešto viša od srednjeg; hoda i koraka lagana. Uvijek po zadnjoj modi odjevena. Ozbiljne pojave, a očiju uprtih u nešto, kao da hoće da izbjegne susret sa mojim pogledom. Stanovala je pred mojim stanom, naime mojom sobom, pa je češće viđah, ali samo časak, na prozoru. Svi moji pokušaj da s njome progovorim, ostadoše uzaludni! Nisam je nikad vidio da s kojim muškarcem govori. Preko moje stare gazdarice, udovice, doznadoh, zašto me izbjegava. Prost razlog: bio sam — suplent! Takove pogledaju u oči samo savjetnicima, po zadarsku — konšiljerima! A konšiljera, i to neoženjenih, ima u Zadru na tuceta. Mnogi se ipak ožene, uza sve svoje titule „de" i „von", sa — sartorelama! I ja se — i na silu — okanih, tih ljepotica sa glavama Rafaelove Madone, tješeći da su one — švelje! Lisičina utjeha gledajući previsoko — grožđe!«

»Zagledah se, poslije prvog — poraza, u kćerku jednog uglednog činovnika, i ako nije bio konšiljer. Blondinka, crnih očiju, nježna — upravo ružičasta lica, dostojanstveno nasmijana lica, ovisoka rasta, nježno elegantnih kretnja, kao da će zaplesati diskretni Leharov valcer. Naši se pogledi susretoše; dapače ona bješe ustrajnija u pogledu od mene!

Zatekoh je jednog dana gdje sjedi na klupi u vojničkom, Blažekovića parku u koji bijaše slobodan ulaz i građanstvu. Čitala je neku knjigu. Usporih korak pođalje od klupe i pomislih što bih učinio da započenem razgovor sa tom novom mojom Ravijojlom! Zaljubljeni nisu uvijek ni glupi u namjerama, ali ih izda budalasti preludij! Meni se zgodi ovo. Pričinim se kao da ne vidim nikoga, ubrzam hod i — zapjevam pod glas početak Pucinijeve melodije iz Bohème: Che gelida manina... i svijestan da ću, ako nastavim, obrukati se i talijanskim izgovorom i svojim vrlo slabim muzičkim sluhom, nakašljem se i kihnem u rubac — i nađem se pred Beatričom! Pogledam je slobodno i kao da sam postidem rekoh: Imate pravo, gospođice, da mi se rugate — kako sam loše intonirao onu divnu melodiju...

— Kako? Ja se nisam ni nasmijala! Naprotiv! Vaš je glas intoniran. Barem u ono nekoliko takta. Inače, u slobodnoj ste prirodi, niste na pozornici! — Njen je glas bio mekan kao svila, a izgovarala je čistim akcentom i štokavskim izgovorom kao da nije Zadarka. To je meni, dakako kao nastavniku hrvatskog jezika, dalo odvažnosti, da joj što prije očitujem, u onom trenutku, iskrenu ljubav, jer onoj prvoj Zadarkinji nisam ništa ni iskazao!

— Dozvolite da sjednem!

— Ta klupa je za sjedenje!

— Hvala! Ova klupa može da posluži i za kraći razgovor.

— Imam još po sata vremena. Moram se onda požuriti do majke, malko je prehlađena. Inače ona bi bila sa mnom ovdje. Molim Vas da budete što kraći.

— Gospođice, odavna Vas pratim iz podaljega, a danas mi se nasmiješnu sreća da Vašu riječ čujem. Ja bih bio najsretniji kad bih Vaš topli, nježni, svileni glas uvijek slušao! Vi ste Hrvatica ili Srpkinja? Tako lijepo naš jezik govorite.

— Vidi se da ste profesor! Govorim kako sam ma krilu majčinu naučila. Hrvatica sam i zato volim Srbe. No radije recite — što imate na srcu.

— To hoću kad mi dopustite. Ja bih se htio s Vama na dugo razgovarati. Nas ne smije niko smetati u razgovoru. Zato je ovaj park kao stvoren.

— Ne mogu na to pristati. Bez znanja i dozvole svojih roditelja ne bih se više nikad sastajala s Vama.

— Što, gospođice, zar da ja pitam dozvolu u Vaših roditelja da se smijem u Vas zaljubiti?

— Nemojte se, molim, praviti duhovitim. Kojekakovi, skriveni sastanci, štetovali bi mojem poštenom glasu. U malom smo mjestu gdje se doznadu odmah i najskriveniji sastanci. Ako pošteno mislite, upoznajte se sa mojim roditeljima, pa se možemo pred njima, u kući našoj, razgovarati.

— Pa zar i te vrste razgovori ne bi isto mogli škoditi Vašem poštenom glasu?!

— Ne volim neslane šale! — Klanjam se.

Naglo ustavši i ne gledajući na me, udalji se dostojanstveno kao kakova kraljica.

Ostadoh sam i pomislih: što ćeš? Da si bar konšiljer — ali ti si, Ferko, suplent, a k tome postaješ pomalo i magarac! Još ti fali ono treće.«

— — — —

»Poslije podne tog istog dana pozove me direktor u direkcjju. Bijaše i ozbiljan i nešto žalostan. Poče odmah: Žao mi je, gospodine profesore, ali Vi ste pred dva dana napravili u III razredu jednu sablazan, o kojoj se govori već po Zadru, a jedan roditelj napravio je pismenu prijavu na g. pokrajinskog inspektora. Vi ćete znati o čemu se radi.

— Valjda o tome što sam sinu g. konšiljera D. dao nedovoljnu ocjenu u hrvatskoj zadaći radi četiri gramatičke pogreške?

— Ostavimo šale! Vi ste se narugali patronom Zadra — svetim Šimunom! Kad ste pročitali štivo u čitanci o sv. Šimunu, Vi ste rekli da Zadrani hoće da su svećeve kosti u Zadru, a Mlečani da tvrde da su u Mlecima. Đaci Vas upitaše, ko ima pravo — Mlečani ili Zadrani? Vi ste odgovorili, da nisu pri pameti ni jedni ni drugi, jer da niko ne zna gdje su izgnjile kosti toga sveca.

. Je li istina?

— Da, nešto slično rekoh, ali to bi sve bilo ostalo u razredu da ne dađoh ono — nedovoljno onome tikvanu konšiljerevu! I konšiljer i njegov konšiljerčić osvetiše mi se!

— Ja Vas žalim. Ali radi Vaše budućnosti, najbolje je da mi dadnete pismenu izjavu da se zahvaljujete na suplentskoj službi, jer se imate pripravljati za ispite. To Vam je bolje negoli da dobijete izjavu od direkcije radi čega ste otpušteni iz službe".

— — — —

„Sjedim u Zagrebu i pripravljam se za ispite. Ako ih ikad položim, ne bi mi palo na pamet da dođem služiti u Dalmaciju. Sunce, more i goleti dalmatinske mogle bi me dovabiti, ali one tri imenice, što ih spomenuh da im je najgore u Dalmaciji, pa praktični i pozitivistički nazori o ljubavi što ih upoznah u Zadru kao i ono pravdanje Zadrana i Mlečana o autentičnosti... odbijaće me od inače meni nezaboravljene — Dalmacije«.

»Vidim sliku kako majmuni uznose lik onog konšiljera sa cilindrom prema vis —" — (na papiriću zamrčene posljednje riječi nečitljive)

— — Ferko — —

Trgovina mode „a la ville de Paris"
Jakša Žuljević - Split
Specijalna prodaja muške pom. robe

KNIN

VELIKI USPJEH ZABAVE JUG. NOG. Š. KLUBA „DINARA"

Otrag malo dana J. N. Š. K. »Dinara« održavalo je u prostorijama Grand Hotela svoju zabavu sa plesom.

Ova zabava rukovodjena društvenim članovima a koji u svom klubu isključiše svaku vjersku i plemensku pristranost, provodeći društveni princip jednakosti i ravnopravnosti postiže time naslov građanskog ljubimca a čemu se pripisao i ona rek. posjeta Točno u 21 sat zabrujali su pred dupko punom dvoranom najotmenijih građana, akordi gusarova »Jazza« iz Splita — Kraljevo Kolo — koje povede društveni pretsjednik apotekar sa otmenom pojavom supruge sreskog načelnika g. Pekića.

U među vremenu bila je upriličena igra lutrije sa preko stotinu skupocjenih zgoditaka, kao što i u među vremenu odmora, zabavnom dvoranom odzvanjale su nacionalne pjesme -- sevdalinka, pračene akordima vojnog orkestra 54 P. Puka.

Ova zabava postiže onaj pun moralni i materijalni uspjeh kvalifikom najuspjelije zabavne priredbe u Kninu, a to sve zahvaleći onom, ispravnom društvenom rukovodstvu.

SLAVA ČETNIČKOG UDRUŽENJA

održana je 15 - II na vrlo svečan način. Nakon slavskog obreda kojeg je održao protoj. Vrcelj Ljubomir u crkvi Sv. Đorđa održan je pomen palim drugovima. Upućeni su brzjavi vernosti i odanosti Nj. V. Kralju i vojvodi K. Pečancu. Na večer istoga dana Pododbor je priredio uspjelo drugarsko veče.

Biograd n-m

POŽAR U DUČANU

U nedjelju 12 februara, nešto poslije 11 i 30 sati, u noći buknuo je iznenada žestok požar u dućanu g. Ljube Manojlovića i za čas je čitav dio zgrade u kome je smješten lokal bio u velikom plamenu. Vatra se je dizala kroz izlog i vrata, čak preko krova, tako da je prizor bio neobično živ i — veličanstven. Požar je nastao nakon jake eksplozije, koja je nastala, kako izgleda, zapaljenjem nekakve kante špirita ili petroleja i za čas je obuhvatio sve predmete u dućanu, kao i sve nuz prostorije. Sve je to, kao na komandu zasijalo ujedanput, tako da se još uvijek ljudi nemogu snaći, na kakav je to čudnovat način vatra nastala.

Desetak ljudi koji su bili u gostioni „Dalmaciji", u istoj zgradi čuvši iznenadnu i jaku eksploziju, izletjeli su van, upravo kad je kroz izlog, koji je prsnuo na sve strane, izbila vatra i užbunili su čitavo mjesto. Netko je otrčao u crkvu i zvona za uzbunu su zazvonila. Kroz kratko vrijeme, sleglo se je mnoštvo građana, da pomaže gasiti požar. Žene su u kablima neumorno nosile vodu a muškarci su je posipali po upaljenim predmetima, i izbacivali robu iz dućana. Međutim prijetila je opasnost da vatra ne zahvati i krov i tako upali čitavu zgradu, pa su se neki kuražniji ljudi popeli na vrh kuće i i stali cijepati grede i bacati cigle. Jedino intervenciji može se zahvaliti da je zgrada donekle spašena.

Na mjestu nesreće našli su se odmah g.g. sreski načelnik i žandarmerijski kapetan Dobrosav Ilić.

Pošto je vreme bilo prilično mirno moglo se je donekle ugasiti požar, ali je šteta ipak velika. Nezna se još tačno kolika je, ali na svoki način prelazi preko 80000 Din. računajući tu, oštetu zgrade i inventara gostionice »Dalmacije«. Za vrijeme požara nastradao je sin g. Ljube Manojlovića, jer se on nalazio u dućanu kad je nastala eksplozija i pojavio se požar. On je u Biogradskoj bolnici. Dućan je bio osiguran kod »Save" i »Jugoslavije« sa po 100000 Dinara. Na komisiji je da traži uzroke požara, ali već sada ima nekih, koji vjeruju da je požar nastao slučajno . . . . ! im

Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamilkar Vitaliani, Sibenik